

KONKORDATO SÜRECİNDE MUHASEBELEŞTİRME İŐLEMLERİ¹

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin TEMİZ²

ÖZET

Ekonomik gelişmelerin de etkisiyle konkordato pek çok tarafın ilgisini çekmektedir. Konkordato esasında tarihimize yabancı olmayan bir kurumdur. Bu kurum iflas erteleme kurumunun kaldırılmasıyla birlikte yeniden uygulama alanı bulmuştur. Bu çalışmanın amacı konkordato kurumunun incelenmesi ve muhasebe uygulamalarının ele alınmasıdır. Bu kapsamda örnek senaryolar vasıtasıyla konkordato anlaşması yapan borçlu ve alacaklı işletmeler açısından yapılması gereken muhasebe uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Muhasebe, Alacak, Borç

ABSTRACT

Due to economic developments, concordat attracts many parties. Concordat is not a foreign institution. With the abolition of the suspension of bankruptcy institution, this institution has found re-application. The aim of this study is to examine the concordat institution and to review accounting practices under concordat. In this context, the accounting practices required by companies which made the concordat agreement were carried out through the scenarios.

Keywords: Concordat, Accounting, Receivable, Payable

GİRİŐ

Türkiye’de yaşanan döviz kurundaki dalgalı seyir ve faiz oranı artışları gibi faktörler nedeniyle bazı işletmeler alacaklarını temin etme konusunda zorlanmakta ve bu nedenle borçlarını da zamanında ödeme kabiliyetleri azalmaktadır. Bu nedenle bahse konu olan işletmeler kâr ediyor olsalar dahi likidite problemi yaşamaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu işletmelerin gelir tabloları incelendiğinde kâr ediyor olarak görülseler de nakit akış tablolarında nakit sıkıntısı yaşadıkları açık bir şekilde görülmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak 28 Şubat 2018 tarihindeki 7101 sayılı Kanun ile iflas erteleme tamamen kaldırılmış olup yerine işletmelerin varlığını sürdürebilmelerine olanak sağlayan konkordato getirilmiştir.

¹ Bu Makale 27-29 Nisan 2019 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen ASEAD 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

² Samsun Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü

Konkordatoda borcunu ödeme niyetinde olup ödeme kabiliyetinde olmayan işletmeleri iflastan kurtarmayı sağlayan düzenlemeler yer almaktadır. Kanuna göre işletmeler borçlarını ödeyemedikleri ve/veya ödemekte zorluk çekeceklerinin belirli olduğu durumlarda mahkemelere konkordato başvurusu yapabilmektedirler. Ayrıca iflas talebinde bulunabilecek alacaklılar da ticaret mahkemelerine borçlu işletme için konkordato başvurusunda bulunabilirler. Konkordato başvurusunu yapabilmek için borçlu veya alacaklıların belirlenen bir ödeme planını içeren bir anlaşmayı yapması gerekmektedir. Mahkeme söz konusu anlaşmayla birlikte diğer gereklilikleri inceleyerek konkordato ile ilgili kararını vermektedir. Konkordato sayesinde borçlu işletmelere ticari faaliyetlerine devam edebilme olanağı sağlanırken alacaklılara da alacaklarını temin edebilme olanağı sağlanmaktadır.

Konkordatoyla birlikte işletmelerde muhasebe işlemleri açısından borçlu ve alacaklı tarafların yapması gereken muhasebe kayıtlarında önem arz eden durumlar ortaya çıkmıştır. Örneğin, işletmelerin bazı durumlarda alacaklarından vazgeçmesi ve alacaklarının vadelerinin değişmesi gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Bu gibi durumlarda alacaklı ve borcu tarafların mevcut muhasebe kayıtlarında değişiklikler yapması gerekmektedir. Bu çalışmada konkordato sürecinde olan işletmelerde yapılması gereken muhasebe kayıt sürecinin açıklığa kavuşturulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma kapsamında konkordato sürecinde muhasebeleştirme işlemlerinde önem arz eden noktalar çeşitli örnek olaylarla ele alınmış ve gerekli muhasebe kayıtlarına yer verilmiştir.

1. KONKORDATO KURUMU

Konkordato kelimesinin kökeni incelendiğinde İtalyanca kökenli olduğu görülmektedir. Esas itibariyle anlaşmalı iflas anlamına gelmektedir (TDK). Konkordato kurumu 2004 numaralı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) "*Konkordato ile Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması*" kısmında 285 ve 309 maddeleri arasında düzenlenmiştir. 30361 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 7101 sayılı "*İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*" ile iflas erteleme kurumu kaldırılarak konkordato kurumu üzerinde ciddi değişiklikler yapılmıştır. 15 Mart 2018 tarihi itibariyle yürürlüğe giren düzenleme ile başvuru tarihinde yürürlükte bulunan hükümler uygulanacak, ancak bu tarihten sonra yapılan başvurularda iflas erteleme talep edilemeyecek, mahkemeler de iflas erteleme kararı veremeyecektir.

İflasın ertelenmesi kurumunda genel olarak sürecin borçlu ve mahkeme arasında sürdürülmesi ve buna bağlı olarak alacaklıların söz hakkının olmaması nedeni ve yargılama sorunları dikkate alınarak iflasın ertelenmesi kurumu yürürlükten kaldırılarak yerine konkordato kurumu getirilmiştir. Bu sayede öncelikle alacaklılar ve borçlular arasında bir anlaşmanın tesis edilerek söz konusu anlaşmanın mahkeme tarafından onaylanması sürecinin daha aktif bir şekilde kullanılması ticari ve sosyal hayat açısından bir ihtiyaç olarak değerlendirilmiştir (Aslanoğlu, vd., 2018:66). İflas erteleme sermaye şirketleri ve kooperatifler için hayat geçirilen bir düzenleme iken konkordato sermaye şirketleri yanında şahıs şirketleri, dernek ve hatta gerçek kişiler için de uygulanabilir bir kurumdur. Diğer taraftan iflas ertelemeye alacaklıların alacaklarından vazgeçme konusunda serbest iken genel olarak konkordatoda alacaklıların alacaklarının bir kısmından vazgeçmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca iflas

ertelemesinde borçlara uygulanan faiz devam ederken konkordato sürecinde faiz süreci işlememektedir.

Konkordato genel olarak ödeme kabiliyeti azalmış olan bir borçlunun alacaklıları ile anlaşarak borcundan kısmen kurtulması ya da uygun bir zaman aralığı belirlenmesi suretiyle borcundan kurtulmasını ifade etmektedir. Bu halde konkordatonun hüküm ifade edebilmesi için borçluyu alacaklılar arasında anlaşmanın sağlanması gerekmektedir (Apalı, 2018:212). Bu durumda konkordato talebiyle mahkemeye başvurunun ön koşulu alacaklılarının en az 2/3'ünün konkordato planını kabul etmesi gerekmektedir.

İşletmelerin konkordato talebinde bulunmalarında; alacaklarının vadelerinin uzaması, nakit sıkışıklığından dolayı ödemelerin çek/senet ile yapılması, döviz kuru artışları neticesinde yaşanan girdi fiyatlarındaki yükselişler, vadeli döviz borçları ve yüksek faizli kredi kullanımlarının etken olduğu ifade edilebilir (Özdemir, 2018:2). Konkordatonun hüküm ifade etmesi durumunda hem borçluyu hem de alacaklıyı etkileyen bir dizi sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Örneğin konkordato ile edildiğinde borçlunun alacaklıdan olan alacağı değersiz hale gelmekte ve bu durumda borçlu kurtulduğu borcunu kâr olarak dikkate alırken alacaklı ise değersiz hale gelen alacağını zarar olarak dikkate alacaktır.

Konkordato ile borçlu konkordato kabul projesinde yer alan şekliyle borçlarını ödeyerek borçlarından tamamen kurtulur. İİK'da adi konkordato, iflastan sonra konkordato ve malvarlığının terki suretiyle konkordato olmak üzere üç çeşit konkordato türü yer almaktadır. Adi konkordato borcun vadesi geldiği halde ödenmediği ve gelecek dönemde de ödenmeme riski olması durumunda ortaya çıkmaktadır (İİK, md-285). İflastan sonra konkordatoda ise; iflasına karar verilmiş bir kimse karar verilen bu iflas kararının kaldırılması için mahkeme tarafından iflas ettiği hükmedilen kimsenin başvuracağı konkordato türüdür (İİK, md-309). Malvarlığı terki suretiyle konkordatoda alacaklılara, borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisi verilir (İİK md-309/a). Bu çalışmada ise konkordato ifadesiyle ifade edilen adi konkordato sürecidir.

1.1. Konkordato Süreci

7101 sayılı Kanun Madde 13'de "*Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir.*" ifadesi yer almaktadır. Bu halde konkordatonun dürüst borçlular için düzenlendiği, mevcut durumda finansal sorun yaşayan işletmeleri koruma amacı güttüğü ifade edilebilir. Genel olarak iflastan kurtulmak amacıyla karşılıklı tavizlerin verildiği bir anlaşma ya da borç yapılandırması olarak da değerlendirilebilir.

Konkordato talebinde hem alacaklı hem de borçlu bulunabilir. Borçlu, konkordato talebi için iflasa tabi olma veya borca batıklık şartı aranmaksızın iflası ertelemek amaçlı da konkordato talep edebilir. Alacaklı ise sadece iflasa tabi borçlu için konkordato talep edebilir. İflasa tabi olmayan borçlu için herhangi bir talepte bulunamaz. Konkordato talebi iflasa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki, iflasa tabi olan borçlu için ise faaliyet merkezinin yerleşim yerindeki Asliye Ticaret Mahkemesi'nden yapılabilir. Yapılan başvuru sırasında

sunulması gereken belgeler İİK md-286'da (7101-md 14) ayrıntılı olarak sıralanmış olup aşağıdaki gibidir:

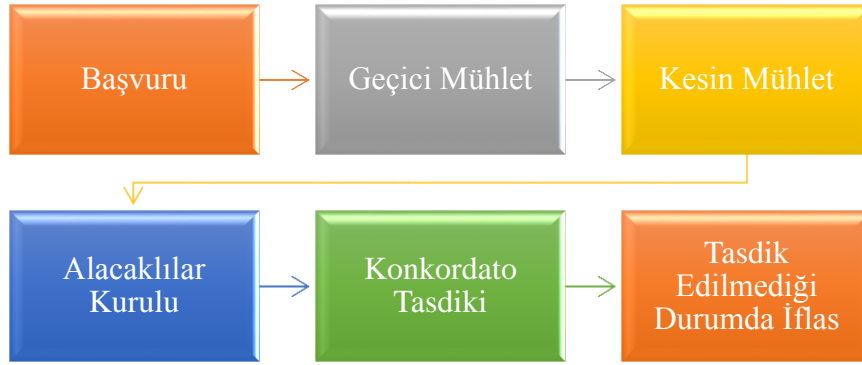
- ✓ *Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli malî kaynağın sermaye artırımını veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren konkordato ön projesi.*
- ✓ *Borçlunun malvarlığının durumunu gösterir belgeler; borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise Türk Ticaret Kanununa göre hazırlanan son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun malî durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler, tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler.*
- ✓ *Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren liste.*
- ✓ *Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo.*
- ✓ *Sermaye Piyasası Kurulu veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren finansal analiz raporları ile dayanakları.*

Konkordato projesinin tasdikinde öncelikle komiser tarafından yapılan ilanla alacaklılar 15 günlük süre içinde alacaklarını bildirmeye davet edilmektedir. Daha sonra komiser borçluyu iddia edilen alacaklar hakkında açıklama yapmaya davet etmektedir. Bu sürecin ardından komiser alacaklıları konkordato projesini müzakere etmek üzere davet eder. Konkordato projesi; kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını ya da kaydedilmiş olan alacaklıların 1/4 ve alacakların 2/3'ünü aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmesi halinde kabul edilmiş sayılır (İİK, md-302). Bu sürecin ardından komiser gerekçeli raporunu mahkemeye sunmaktadır. Konkordato başvurusunun ardından mahkeme İİK md-286'da yer alan belgelerin eksiksiz olarak teslim edildiğinin belirlenmesiyle geçici mühlet³ kararı vererek borçlunun malvarlığını koruyacak tedbirleri alır. Alınan karar tüm ilgili birimlere duyurulur/ilan edilir. Geçici mühlet sürecinde mahkeme borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya çağırır. Komiserin hazırlamış olduğu raporu da dikkate alarak mahkeme, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğu kanaatine varması halinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verir (İİK, md-289). Kesin mühlet süresi içinde borçlunun mali durumunun

³ Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri görevlendirir. Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez (İİK, md-287).

düzeltilmiş raporla mahkeme bildirilmesi halinde (İİK, md-291), ya da feragat, aykırı davranış ve konkordatonun başarıya ulaşamayacağı kanaati komiser raporuyla mahkemeye bildirilmesinin ardından mahkeme kesin mühletin kaldırılarak konkordatonun reddine karar verir (İİK, md-292).

İKK md-305/306'da konkordatonun tasdik şartları, tasdik kararı, kapsamı ve ilanına ilişkin hükümler sıralanmıştır. Buna göre; adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflas yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağının anlaşılması gibi tasdik şartlarını dikkate alarak konkordato projesinin tasdikine karar verebilmektedir. Konkordatonun tasdikine karar verilmesi durumunda, konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilmektedir. Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelmektedir. Konkordato sürecini gösteren şekil aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

Şekil 1: Konkordato Süreci

1.2. Kesin Mühletin Alacaklı ve Borçlu Açısından Sonuçları

Konkordato talebinin kabul edilmesi ve kesin mühlet kararının mahkeme tarafından alınmasının alacaklı ve borçlu açısından sonuçları ortaya çıkmaktadır. Alacaklı açısından değerlendirildiğinde (İİK, md-294);

- Borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve önceden başlamış takipler durdurulur.
- Konkordato projesinin aksine hüküm içermediği takdirde rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa ilişkin faiz işlemesi durur.
- Konkordato sürecinden önce devredilmiş bir alacak konkordato mühletinden sonra doğmuş ise devir hükümsüz hale gelir.
- Konusu para olmayan alacaklar alacaklı tarafından eşit bir paraya dönüştürülerek komiserlere bildirilir.

Kesin mühletin borçlu açısından sonuçları ise aynı Kanun md-297'de düzenlenmiştir. Buna göre;

- Mahkeme bazı işlemlerin komiser izniyle yapılmasına veya komiserin borçlu yerine işletmenin faaliyetlerini yerine getirmesine karar verebilir.

- Borçlu mahkeme izni dışında mühlet kararından sonra rehin veremez, kefil olamaz, taşınmaz devri yapamaz, takyit edemez ve ivazsıf tasarruflarda bulunamaz.
- Borçlu hükme veya komiser uyarılarına aykırı hareket ederse mahkeme borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir ya da kesin mühlet içinde konkordato talebinin reddi ile iflâsın açılması hükümlerini uygulayabilir.

2. KONKORDATONUN MUHASEBE İŞLEMLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

İşletmenin aktiflerinde kayıtlı olan varlıklar bilindiği üzere alacakları da bünyesinde barındırmaktadır. Varlıklar türüne göre eskime, yıpranma ve aşınma gibi durumlarla karşı karşıya kalmakta ve yasal düzenlemeler bu durumda yapılması gerekenleri açıklamaktadır. Alacaklar da tıpkı bahse konu varlıklar gibi tahsiline imkân kalmaması ya da şüpheli hale gelmesi nedeniyle değer kaybına uğrayabilir. Bu durumda alacaklar için yapılması gerekenler Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) ilgili maddelerinde düzenlenmiştir.

Konkordato kurumunun işleyişi sonucunda borçlu taraf şartların uygun olduğu nispette borcundan kurtulurken, alacaklı taraf aynı nispette alacağından vazgeçmiş olacaktır. Bu durum 213 sayılı VUK madde 322 "Değersiz Alacaklar" başlığı altında ele alınmıştır. Buna göre değersiz alacaklar; "*kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar*" olarak tanımlanmıştır. Bu noktada kanaat verici vesikaya ait kanunda yeterince açıklama yer almamaktadır. Ancak alacaktan vazgeçildiğine dair mahkemece onaylanmış bir konkordato anlaşmasının kanaat verici bir vesika olarak değerlendirileceği açıktır. Aynı maddenin devamında ise "*değersiz alacaklar, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilirler. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacakları, gider kaydedilmek suretiyle yok edilirler.*" ifadesi yer almaktadır. Konuyla ilgili olarak yine VUK madde 324'de "Vazgeçilen Alacaklar" başlığı altında "*konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, borçlunun defterlerinde özel bir karşılık hesabına alınır. Bu hesabın muhteviyatı alacaktan vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararlar itfa edilmediği takdirde kar hesabına naklolunur.*" şeklinde süreç hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde yasal mevzuata göre değersiz alacaklar alacaklı taraf için, vazgeçilen alacakların ise borçlu taraf için kullanıldığı değerlendirilmektedir. Dikkat çeken bir diğer konu ise; değersiz alacakların işletme hesabına göre defter tutan taraflar için bir gider unsuru olarak değerlendirilebilmesine karşın, vazgeçilen alacaklardaki "*karşılık hesabı*" gerekliliği dolayısıyla işletme hesabına göre defter taraflarda uygulama alanı bulamayacaktır.

İfade edilmesi gereken bir diğer husus; söz konusu alacakların mahiyetinin VUK'da açıkça belirtilmemiş olmasıdır. Eroğlu (1995) bahse konu olan alacakların iş ve işletme ile ilgili olması gerekliliği konusunda herhangi bir tereddütün olmaması gerektiğini ifade etmiştir. Bahse konu alacağın değerini kaybetmesinden dolayı zarar olarak kaydedilebilmesi için de alacağın ticari ya da zirai elde edilmesi sonucunda meydana gelmiş olması, diğer bir ifadeyle karın oluşumuna etki etmiş, normal faaliyetlerden kaynaklanması gerektiğini belirtmiştir.

Yasal düzenlemelerde tahakkuk esasının da etkisi olduğu görülmektedir. Daha önce nakit olarak tahsil edilmediği halde alacak olarak işletme aktifine giren bir tutar aynı zamanda gelir olarak dikkate alınmıştır. Daha sonra değersiz hale gelen söz konusu alacak için yine aynı tutarda gider olarak kaydedilerek daha önceki dönemde kaydedilen gelirin dengelenmesi sağlanmaktadır. Aynı şekilde, borçlu tarafından, daha önce nakit olarak ödenmeyen ancak doğan bir borcun artık vazgeçilen alacak olması ile birlikte borca karşılık gelen tutarın ya zarardan mahsup edilmesi ya da kar hesabına aktarılması daha önce yapılan işlemlerin dengelenmesi amacını taşımaktadır.

Konkordato ile ilgili olası muhasebe kayıtları aşağıdaki örnek yardımıyla açıklanmaya çalışılmıştır:

Örnek: X işletmesi aşağıda yer alan alacaklıları ile konkordato anlaşması yapmış, konkordato süreci mahkeme tarafından 01/11/2018 tarihinde tasdik edilmiştir.

Tablo 1 Konkordatoya Katılan Alacaklılar ve Alacak Tutarları

ALACAKLI I	ALACAK TUTARI (TL)	VAZGEÇİLEN ALACAK (TL)	KALAN (TL)
A İşletmesi	1.000.000	250.000	750.000
B İşletmesi	500.000	125.000	375.000
C İşletmesi	800.000	200.000	600.000
D İşletmesi	1.200.000	300.000	900.000
TOPLAM	3.500.000	875.000	2.625.000

Tablo 1’de görüldüğü gibi X işletmesinin konkordato sürecine dahil olan borç toplamı 3.500.000 TL tutarındadır. Söz konusu borcun 875.000 TL’lik kısmı yapılan konkordato anlaşması kapsamında alacaklılar tarafından vazgeçilmiştir. Bu kapsamda X işletmesi açısından VUK madde 324 hükümlerine göre muhasebe uygulaması yapılması gerekmektedir. VUK madde 324’e göre vazgeçilen alacak tutarının borçlunun defterlerinde özel bir karşılık hesabında izlenmesi gerekmektedir. Bu hesabın da muhteviyatı alacaktan vazgeçilen yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararla itfa edilmediği takdirde kâr hesabına aktarılmalıdır. Buradan da anlaşıldığı üzere vergi açısından alacaklının alacağından vazgeçmesi vergi alacağından da vazgeçilmesi anlamı taşımamakta, yalnızca vergi işlemi belirli bir zamana yayılarak yapılmaktadır. X işletmesinin konkordato anlaşmasının mahkeme tarafından tasdik edilmesi durumunda yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

1.11.2018	
321 Borç Senetleri	875.000
<i>01 A İşletmesi</i>	<i>250.000</i>
<i>02 B İşletmesi</i>	<i>125.000</i>
<i>03 C İşletmesi</i>	<i>200.000</i>
<i>04 D İşletmesi</i>	<i>300.000</i>
549 Özel Fonlar	875.000

X işletmesinin 2018 yılında 400.000 TL ticari, 325.000 TL mali zararı olduğu varsayıldığında, söz konusu zarar tutarının vazgeçilen alacağın izlendiği fon hesabından düşülmesi gerekmektedir. Bu durumda X işletmesi açısından yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

	31.12.2018	
549 Özel Fonlar	325.000	
690 Dönem Karı veya Zararı 325.000		

Yukarıda yapılan muhasebe kaydı sayesinde X işletmesinin ticari zararı 75.000 TL'ye düşmüş, kurumlar vergisine konu olan herhangi bir tutar oluşmamıştır. X işletmesinin 2019 ve 2020 yıllarını ise kâr ederek tamamladığı varsayıldığında 549 Özel Fonlar hesabı alacak kalanı olan 550.000 TL'nin ($875.000 - 325.000 = 550.000$ TL) kâr hesabına aktarılması gerekmektedir. Bu durumda yapılması gereken muhasebe kaydı ise aşağıdaki şekilde olacaktır;

	31.12.2020	
549 Özel Fonlar	550.000	
690 Dönem Karı veya Zararı 550.000		

Bu noktada üç yıllık sürenin hesaplanması konusunda ihtilaf yaşanabilir. Ancak VUK madde 324'de "*alacaktan vazgeçildiği yıl sonundan başlayarak üç yıl içinde zararlar itfa edilmediği takdirde kar hesabına naklolunur.*" ifadesi dikkate alınmalıdır. Buna göre alacağın vazgeçildiği yıl olan 2017 yılı birinci yıl olmak üzere üçün yılın sonu 2019 yılı sonunu işaret etmektedir.

Konu alacaklı açısından ele alındığında VUK madde 322 hükümleri uygulanmalıdır. Buna göre örnekteki A işletmesinin 1.000.000 TL olan alacağının 250.000 TL'lik kısmı konkordato anlaşması gereği değersiz alacak haline gelmiştir. Bu durumda konkordato anlaşmasının tasdik edildiği tarih itibarıyla A işletmesi tarafından yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

	1.11.2018	
689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar	250.000	
121 Alacak Senetleri 250.000		

Dönem sonunda ise söz konusu tutar dönem kârı hesabına aktarılmalıdır. Bu durumda yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

	31.12.2018	
690 Dönem Karı veya Zararı	250.000	
689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar 250.000		

Konkordato anlaşmasında alacaklının alacağından vazgeçmesinden yanında alacağın vadelerinin değişmesi de söz konusu olabilmektedir. Bu durumda da yine alacaklı ve borçlu açısından yapılması gereken muhasebe kayıtları olacaktır. Örneğin X işletmesinin örnekte yer alan tüm alacaklarının kısa vadeli olduğu varsayılmıştır. Ancak yapılan konkordato anlaşması ile vadelerin de değiştiği düşünüldüğünde (kısa vadeden uzun vadeye aktarılan borçlar) bu durumun da kayıtlara alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Örneğin X işletmesinin toplam borçlarından vazgeçilen tutar çıkarıldıktan sonra kalan kısım ($3.500.000 - 875.000 = 2.625.000$ TL) uzun vadeli borçlar kısmına alınmalıdır. Bu durumda X işletmesinin yapması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

1.11.2018	
<u>321 Borç Senetleri</u>	<u>2.625.000</u>
321.01 A İşletmesi	750.000
321.02 B İşletmesi	375.000
321.03 C İşletmesi	600.000
321.04 D İşletmesi	900.000
421 Borç Senetleri	2.625.000
421.01 A İşletmesi	750.000
421.02 B İşletmesi	375.000
421.03 C İşletmesi	600.000
421.04 D İşletmesi	900.000

Benzer şekilde alacaklı işletme açısından da alacağın vadesinin değişmesi (uzaması/kısa vadeden uzun vadeli hale gelmesi) sonucunda muhasebe kayıtlarına alınması gerekecektir. Bu durumda kısa vadede olan alacakların uzun vadeli hale getirilmesi gerekmektedir. Örnekte yer alan A işletmesinin böyle bir durumda yapması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır;

1.11.2018	
<u>221 Alacak Senetleri</u>	<u>750.000</u>
121 Alacak Senetleri	750.000

SONUÇ

15/03/2018 tarihinde 30361 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren konkordato kurumu kavram olarak yeni değildir. Konkordato kurumu yaşanan ekonomik gelişmeler karşısından pek çok taraf için değer taşımaktadır. Esas itibariyle iflas ertelemesinin tam olarak yerine gelmemekle birlikte, iflas ertelemesinin temeldeki eksikliklerini gidererek sürecin daha etkin yürütülmesini amaçlayan, alacaklıların da sürece dahil olduğu bir düzenleme olarak değerlendirilebilir. Yaşanan ekonomik gelişmeler kuşkusuz birbiriyle ilişkili olan pek çok işletmeyi domino etkisiyle tesiri altına almıştır. Konkordato kurumunda temel olarak dürüst bir şekilde borçlarını ödemek isteyen ancak mevcut durumda bunu yapabilecek finansal kabiliyeti olmayan işletmelerin belirli şartları taşıması halinde geçici bir süreyle borç tutarında indirim, borcun vadesinde değişiklik ya da her iki durum birlikte gerçekleştirilebilmektedir.

Bu çalışmada konkordato kurumu ele alınmış olup yasal mevzuat hükümleri uyarınca ortaya çıkabilecek senaryolar üzerinden muhasebe uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda bir borçlu bir de alacaklı işletme üzerinden muhasebe kayıtları gerçekleştirilmiştir. Borçlu işletme açısından; *vazgeçilen alacaklar* vergi koyucu tarafından ortadan kalkmamakla birlikte özel bir fon hesabına alınarak üç yıl süreyle zarardan indirim yapılacak, arta kalan tutar olur ise de üçüncü yılın sonunda kâr hesabına aktarılacaktır. Aynı zamanda, borçlu işletme açısından, borcun vadesinin değişmesi söz konusu ise bu durumun da muhasebe kayıtları ile gerçekleştirilmesi gerekecektir. Alacaklı işletme açısından ise ilgili yasal düzenlemeler konkordato anlaşmasında alacaktan vazgeçme durumu söz konusu ise vazgeçilen tutarın *değersiz alacak* olarak değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda konkordato anlaşmasının tasdik edildiği yılda değersiz alacak haline gelen tutarın alacaklı işletme açısından zarar olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Borçlu işletmeye benzer şekilde alacaklı işletme konkordato anlaşmasında alacağının vadesi değişmiş ise (kısa vadeden uzun vadeye geçmesi) bu durum da muhasebe kayıtlarına yansıtılması gerekecektir.

Bu çalışmada konkordato kurumunun muhasebe uygulamaları açısından değerlendirilmesi mevcut yasal düzenlemeler ışığında VUK kapsamında yapılmıştır. Dolayısıyla Türkiye’de uygulanan TMS/TFRS ve BOBİ FRS’ye göre muhasebe işlemleri incelenmemiştir. Gelecek çalışmaların konkordato kurumunun muhasebe uygulamalarını TMS/TFRS ve BOBİ FRS çerçevesinde incelenmesi ilgili taraflara katkı sunacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- ASLANOĞLU, S., ÖZALP, A. D., & ÖZALP, A. R. (2018). Bir Yeniden Yapılandırma Kurumu Olarak Konkordato Başvurusu, Geçici Mühlet ve Gerekçeleri. *Ekonomi, İşletme, Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 3(2), 63-78.
- APALI, İ. (2018). Vergi Usul Kanunu Açısından Konkordato İlanı Kapsamında Vazgeçilen Alacakların Değerlendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm*, 28(150), 211-219.
- EROĞLU, N. (1995). *Açıklamalı ve İçtihatli Vergi Usul Kanunu*.
- ÖZDEMİR, M. (2018). Konkordatonun Muhasebe İşlemlerine Etkisi. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2), 1-12.
- İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2018, 15 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 30361). Erişim: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180315-28.htm>
- İcra ve İflas Kanunu (1932, 19 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:2128). Erişim: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>
- Vergi Usul Kanunu (1961, 10 Ocak). Resmi Gazete (Sayı:10703). Erişim: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.213.pdf>
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=203634
- <https://muhasebelenler.com/konkordato-sureci-bilinmesi-gerekenler/>
- <https://www.verginet.net/dtt/1/konkordato-sureci-isleyisi.aspx>